

■ **PREDSTAVENIE
„KOŠICE 1604“
JE NAJVÄČŠOU
REKONŠTRUKCIOU
BITKY ZO
17. STOROČIA NA
SLOVENSKU, NA KTOREJ
SA ZÚČASTNILI NAJLEPŠIE
VOJENSKÉ JEDNOTKY ZO
SLOVENSKA A Z ČIECH.**

Píše sa rok 1604. Cisársky vojenský kapitán Košic Barbijano Belgijoso z poverenia cisára Rudolfa II. násilne odnima protestantom Dóm sv. Alžbety a vracia ho jagerskej kapitule. Vzápätí cisársky generál Juraj Basta sa pokúša obsadiť majetky sedmohradského magnáta Štefana Bočkaja, ktorý sa však stavia na odpor so zbraňou v ruke, čím sa začalo Bočkajovo protihabsburské povstanie...

Bočkajove vojsko a vojsko cisárskych generálov sa na bojovom poli stretli niekoľkokrát. Spočiatku víťazili Bočkajovci. Jednou z ich úspešných bitiek bolo aj „obsadenie“ Košíc. Bočkajove vojská pod vedením Blažeja Lipaia vstú-

pili do mesta o čosi skôr, než dislokovaná cisárska posádka, ktorej Košičania odopreli vstup do mesta. Cisárski sa tak museli stiahnuť na košické predmestia do dočasných táborov, na ktoré oddiely hajdúchov a Košičanov útočili...

Milan Bielik
Foto: Jozef Veselý

Košice opäť otvorili

brány hajdúchom

Pred bitkou

Píše sa rok 2009 a v košickom Mestskom parku vyrástol vojenský tábor cisárskych. Pomedzi stany sa prechádzajú po zuby ozbrojené hliadky, zopár vojakov sa povahuje svojej výzbroji. Delostrelci opatrujú kanóny a od mnohých ohnísk sa nesie vôňa obeda, ktorý markytánky pripravujú príslušníkom cvičiacich regimentov. Aj keď všade panuje pokoj, každý tuší,

že tento stav dlho nepotrva. Schyluje sa k tvrdému stretu medzi cisárskymi a povstalcami.

„Predstavenie pod názvom Košice 1604 ponúka možný pohľad na jednu z posledných šarvátok medzi vojskami generálov Bastu a Belgijosa a spojenými oddielmi Košičanov a Bočkajových hajdúchov pod vedením Blažeja Lipaia. Po tejto šarvátke boli cisárske vojská vytlačené a prinútené stiahnuť sa k Prešovu,“ prezrádza Milan

Madlenák, umelecký vedúci Spoločnosti Via Casasa z Košíc, ktorá pripravila toto podujatie pri príležitosti každoročných osláv Dni mesta Košice.

„Podobné podujatia organizujeme už od roku 2001 a ako sa zdá, stále sú divácky pritažlivé. Možno je to aj tým, že ide o tematiku košickej histórie. A možno aj tým, že sa nám darí kvalitu akcií stále zvyšovať,“ dopĺňa s úsmevom predseda Spoločnosti Roman Furajtár.

Autentické vojenské operácie

Predstavenie Košice 1604 prilákalo do Košíc 120 bojujúcich. Hoci v porovnaní s podobnými akciami v Európe je to pomerne nízke číslo, ide o najväčšiu rekonštrukciu bitky zo 17. storočia na Slovensku, na ktorej sa zúčastnili najlepšie vojenské jednotky zo Slovenska a z Česka. Vďaka účinkujúcim, ale

i vďaka spolupráci organizátorov s odborníkmi z oblasti histórie a vojensktva, ktorí sa na príprave scenára bitky podieľali, si tak „vojenské operácie“ počas predstavenia zachovávajú maximálnu možnú autenticitu.

„Z veľkej časti sme prihľadli aj na divadelné spracovanie a pohľad diváka, takže niektoré historicky verné detaily museli ísť bokom. V každom prípade sme ponúkli divákovi ukážku takmer všetkých typov

vojsk a nimi používaných taktík. Mali sme tu funkčné regimenty zložené z kooperujúcich pikánierov a mušketerov, arkebuzierov, rondašierov, delostrelcov, ľahkú jazdu, bubeníkov, či dokonca vojenskú hudbu. Nechýbali ani hajdúsi,“ hovorí Milan Madlenák.

Vivat!

Tento ročník Rytierskych slávností priniesol aj novinky. Pribudli sprievody mestom, svo-

celé mesto, je to tu predsa len iné. O to viac nás prekvapila reakcia na sprievod, ale i na dekorovanie veliteľov jednotiek na Dolnej bráne.“

Po príchode k Dolnej bráne čakalo na divákov ďalšie prekvapenie. Pod fackami osvetleným pódium sa rozostavila takmer celá bojová sila podujatia a s príchodom Blažej Lipaia všetko stíchlo. Ten potom postupne odovzdal pamätné medaily všetkým povstaleckým i cisárskym dôstojníkom. Každého z veliteľov odmenili nielen ich podriadení, ale i Košičania potleskom a výkrikmi „Vivat!“

je osobitné čaro mal pochod veteránov bitky. Atmosféru doplnili fakle. Od bojiska všetky pochodujuce jednotky sprevádzali diváci, postupne sa pridávali aj návštevníci Hlavnej ulice a mnohí z nich sa dožadovali fakiel.

„Toto sme skutočne nečakali. Košičania sú živé publikum, ale v niektorých smeroch trochu pasívne. Na rozdiel napríklad od Holandska, kde akciou žilo

Salvy a delostrel'ba

„Chlapci i dievčatá si to zaslúžili, podali ozaj dobrý výkon. Je škoda, že všetku slávu zožne veliteľ (smiech). Nabudúce však vymyslíme čosi aj pre nich. Kým som ho-

voril, bolo počut len ´virble´ bubeníkov a inak ani slovo. A potom to odrazu vybuchlo, čosi také som ešte nezažil. To je jeden z tých okamihov, keď som hrdý na to, že som Košičan,“ zveril sa so svojimi pocitmi Marián Kapinos, predstaviteľ Blažej Lipaia a v bitke veliteľ hajdúchov.

Bubny, rachot, krik, salvy, delostrel'ba a mnoho iného, to všetko prinieslo divákovi neopakovateľnú atmosféru a aspoň na krátky čas sa preniesli do roku 1604, keď sa Košice stali centrom európskej politiky.

Členovia Spoločnosti Via Cassa pripravujú ďalšie diely svojho seriá-

lu Košické historické le-

to, ktoré verejnosti predstavia na budúci rok. A čo ich čaká v najbližších týždňoch? „Vysielame expedičný zbor na Valdštejnské slávnosti do Frýdlantu, potom sa naši bratrci stretnú s korvíncami v Starej Ľubovni. A to je ešte len máj. Črtá sa nám zaujímavá ponuka z Nemecka, všetko ukáže čas. Určite však neukrátime najmä košických divákov, máme pre nich pripravené ďalšie akcie. Odporúčam preto sledovať našu webovú stránku, kde sa priebežne aktualizuje náš kalendár,“ dodáva Milan Madlenák.

Bojová pieseň

„Nebojá sa lidé od bašív neb Turkív,
Jako od neverných pažerníkův Nemcův.
Nebo když uslyšía, že již Nemci idí,
Jako před Turky utíkati budú.“

V tej našej zemi veľiká spustnatost
Stala se od Nemcův i také od Turkív.“

